



Aan de InformatEUR
Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Middelburg, 10 juni 2021

Onderwerp: **zienswijze ZMf op verduurzaming Zeeuwse industrie**

Geachte informateur Hamer,

Met interesse heeft de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) kennisgenomen van de brief die vanuit de Zeeuwse regio op 26 april jl. aan u is gestuurd. Als natuur- en milieuorganisatie die al sinds een aantal jaar met de ondertekende organisaties samenwerkt aan verduurzaming van de regio binnen het convenant Duurzame Havens Ambitie 2030, begrijpt en ondersteunt ZMf onder voorwaarden het initiatief dat door onze industriële partners is genomen. Het sluit ook goed aan op onze recente evaluatie van de Duurzame Havens Ambitie 2030, afgesloten in 2016, waaruit is gebleken dat we onze doelstellingen en tijdlijnen moeten aanscherpen om de klimaatdoelstellingen van Parijs te halen.

Momenteel werken we samen met de industrie aan een Ambitie 2030 versie 2.0 waarin deze verscherping wordt opgenomen. Echter, we merken dat de industrie veel randvoorwaarden stelt om daadwerkelijk de benodigde stevige stappen te (kunnen) zetten. Die randvoorwaarden zitten hem vooral in de beschikbaarheid van de basis infrastructuur, door de industrie ook wel de 'backbone' genoemd, en waarvoor het initiatief volgens de industrie, met name bij de overheid ligt. Echter, de tijd vliegt en er is geen tijd te verliezen tot 2030. Er moet nú geschakeld worden, de impasse doorbroken. Een doorslaggevende zet van de overheid in goede afstemming met de relevante industriële partners kan de directe uitrol van een duurzame bedrijfsvoering het juiste momentum geven en bovendien al snel tot reductie van CO₂ emissies leiden.

Het moment is daar om in Zeeland de verduurzaming van de industrie versneld te realiseren, de urgentie wordt maatschappelijk nu echt breed gevoeld. Zo is binnen het Delta Kenniscentrum in ontwikkeling het initiatief 'Circulaire industrie in de brede North Sea Port regio' als een van de icoonprojecten geïdentificeerd. Ook worden verschillende projecten ontwikkeld om in Zeeland waterstof als energiedrager mogelijk te maken. Het is verstandig om nu door te pakken. Legt de overheid de benodigde basis infrastructuur in de komende jaren aan, dan moet de industrie hier in hoog tempo op aanhaken met haar verduurzamingsslag en worden klimaatdoelen in 2030 gehaald. Het plan van een Energyhub dat door de industrie wordt voorgesteld en waarmee die basis infrastructuur gerealiseerd wordt, kan ZMf omarmen, mits duurzaamheid centraal staat en er nadrukkelijk wordt gekozen voor groene waterstof ter vervanging van huidige grondstoffen.

Je nuw stem voor natuur en milieu

Ravelijn de Groene Jager 5
4461 DJ Goes

Postbus 334
4460 AS Goes

t 0113 230075
f 0113 250955

info@zmf.nl
zmf.nl

ZMf heeft nóg een kanttekening; in de plannen van de industrie wordt uitvoerig gesproken over Carbon Capture and Storage (CCS). Deze oplossing is geen duurzame oplossing voor het CO₂ probleem, het pakt immers niet de oorzaak van het probleem in de basis aan maar verlegt die slechts. CCS is dus niet een fundamenteel juiste oplossing. Het is bovendien een erg dure techniek die, zeker bij de aanleg, negatieve gevolgen kan hebben voor natuur en milieu. Principieel vinden wij dat er niet geïnvesteerd moet worden in CCS, maar juist in Carbon Capture and Utilisation (CCU) en andere technologie ten bate van echte verduurzaming. Daarom ziet ZMf CCS slechts als een zeer tijdelijke oplossing tot 2030- 2035 in de overgang naar een echt duurzame industrie, waarbij de toepassing van CCS in de tijd beperkt zou moeten zijn en door middel van financiële prikkels leidt tot de noodzakelijke innovatieve alternatieven, zoals het versneld overschakelen op niet koolstof houdende grondstoffen (vb.; groene waterstof) en op een veel stevigere inzet van circulaire basis grondstoffen via chemische recycling en het gebruik van biofeedstocks etc. Daarmee worden bovendien kansen gecreëerd voor vernieuwende bedrijfstakken in de regio.

De transitie naar een volledig duurzame regio is een complex vraagstuk dat om goede sturing en afspraken vraagt. ZMf wil daarom pleiten, in lijn met het voorstel in de brief, om nationaal en regionaal te investeren in de vorm van een ontwikkelingsprogramma op innovatie en onderzoek met concrete doelstellingen en een bijhorend stevig tijdpad. Op deze wijze kan de transitiefase worden ondersteund vanuit onderzoek en ontwikkeling in een brede samenwerking met het industrieel zeehavencluster. De waterstof- en E-infrastructuur die nodig is voor de realisering van de Energyhub zal daarbij een gedeelde last kunnen zijn en dient óók ten bate van andere maatschappelijke belangen te kunnen worden gebruikt. Het gebruik moet dus niet slechts voorbehouden zijn aan de drie grootverbruikers. De industrie in Zeeland heeft veel potentie om een boegbeeld te worden van de vergroening en biedt tevens koppelkansen met andere maatschappelijke vraagstukken. ZMf zou een dergelijk ontwikkelingsprogramma graag actief ondersteunen.

Samenvattend: we kunnen de brief van de regionale industrie en overheden steunen op voorwaarde dat aan CCS een tijdelijkheid verbonden is, de aan te leggen infrastructuur publiek domein wordt en de geproduceerde groene waterstof ter vervanging dient van de huidige energie- en grondstof- behoeften van de lokale regio en industrie.

Hartelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'I' followed by the name 'von Harras'.

Ira von Harras,
directeur ZMf